

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโปรแกรมวิชา
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสถาบันราชภัฏ กรณีศึกษา : สถาบันราชภัฏนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์
เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรม
วิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในสถาบันราชภัฏ

โดยการเก็บข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ

1. อาจารย์ผู้สอนในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสถาบันราชภัฏ
นครราชสีมา ในปีการศึกษา 2543 จำนวนทั้งหมด 5 คน
2. นักศึกษาที่กำลังเรียนในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ภาคปกติ
ระดับปริญญาตรี 4 ปี ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 118 คน
3. ผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา
จำนวน 10 คน
4. ผู้บริหารสถาบันราชภัฏนครราชสีมาที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยว คือ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณบดีคณะวิทยาการจัดการ และ
ประธานโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงาน
วิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
และโปรแกรมวิชาอื่น ๆ และปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้แบ่งเครื่องมือ
ออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับอาจารย์ผู้สอนในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ชุดที่ 2 สำหรับนักศึกษาในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

(Content Validity) จากอาจารย์ผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระ และผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือทั้ง
2 ชุด ไปลองใช้และนำมาหาค่าความเชื่อมั่น แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

(Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่าเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ทุกตอนมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีและสามารถใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

2. แบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการจำนวน 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถาบันราชภัฏนครราชสีมา

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว

โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ และใช้วิธีทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Content Analysis)

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ว่า

1. สภาพการเรียนรู้การสอนโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ของสถาบันราชภัฏนครราชสีมาจากการประเมินทั้งของอาจารย์และนักศึกษา ปรากฏว่า สภาพการเรียนรู้การสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีการปฏิบัติโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยของแต่ละด้านจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาตามความเห็นของอาจารย์ ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาตามความเห็นของนักศึกษา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านหลักสูตร ด้านสื่อประกอบการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

2. ปัญหาการเรียนรู้การสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้ง

อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเรียนรู้การสอนของโปรแกรมวิชามีปัญหาโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดก็พบว่า ปัญหาที่พบในระดับมากที่สุด คือ การขาดแหล่งวิชาการ และงบประมาณสนับสนุนจากทางสถาบัน ส่วนปัญหาที่พบอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนห้องเรียน

3. แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

3.1 อาจารย์ เห็นว่า แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรให้มีการจัดสรรโควตาในการศึกษาต่อระดับปริญญา โท – เอก มากที่สุด ส่วนการพัฒนาด้านสื่อประกอบการสอน มีวิธีในการพัฒนามากเท่ากัน 2 วิธี คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน และในการพัฒนาด้านการประเมินและวัดผล การเรียนควรใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2 นักศึกษา เห็นว่า แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรม วิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ การพัฒนาในด้านอุปกรณ์การเรียนที่เกี่ยวกับวิชาเฉพาะด้าน หรือเฉพาะสาขา และการเน้นการฝึกปฏิบัติในรายวิชาต่าง ๆ ที่สอนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความ ชำนาญและทักษะให้แก่นักศึกษา

3.3 ผู้บริหารสถาบันราชภัฏนครราชสีมา เห็นว่า โปรแกรมวิชา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรจะพัฒนาด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

3.3.1 ควรเน้นคุณลักษณะเฉพาะของนักศึกษาให้มีพื้นฐานความรู้ภาษา ต่างประเทศเป็นอย่างดี

3.3.2 เน้นความมีมนุษยสัมพันธ์ มีใจบริการโดยกำหนดลงในเนื้อหาใน รายวิชาอย่างชัดเจน

3.3.3 เน้นให้บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบ อาชีพอย่างถูกต้องและมีจรรยาบรรณ

3.3.4 เน้นให้เป็นการเรียนรู้ลึก ๆ ลงไปในเฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพ

3.3.5 ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการ ทำงานให้แก่บุคลากรประจำโปรแกรม

3.3.6 ให้อาจารย์มีโอกาสดูงานจากหน่วยงานภายนอกเพื่อ แลกเปลี่ยนทัศนะและนำข้อดีอันพึงปฏิบัติมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของโปรแกรม

3.3.7 ให้อาจารย์มีโอกาสไปอบรมหรือการศึกษาดูงานในต่างประเทศ

3.3.8 สถาบันควรให้การสนับสนุนให้โปรแกรมวิชาในการจัดกิจกรรม หรือการจัดทำโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา

3.3.9 โปรแกรมวิชาควรมีการจัดแนะแนวการศึกษาต่อในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในการเรียนการสอนและวัตถุประสงค์ของโปรแกรมวิชาก่อนจะตัดสินใจเข้ามาศึกษา

3.3.10 ควรให้การสนับสนุนงบประมาณแก่โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น งบการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาช่วยสอน การออกฝึกปฏิบัติจริงของนักศึกษา การศึกษาดูงาน หรืองบการจัดทำห้องปฏิบัติการ

3.3.11 ควรให้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษากับสถาบันอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

3.3.12 เน้นให้มีการประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการในการผลิตบัณฑิต

3.4 ผู้ประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยว มีความเห็นว่า

3.4.1 การเรียนการสอนควรเน้นการฝึกประสบการณ์จริงมากขึ้น

3.4.2 การจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาควรจัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไปใน 2 ปีการศึกษาแรก และ 2 ปีการศึกษาหลังให้เป็นการเรียนเฉพาะสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและการออกฝึกประสบการณ์

3.4.3 ให้มีการแยกการเรียนระหว่างการท่องเที่ยวและการโรงแรมให้ชัดเจน และให้นักศึกษาเลือกเรียนได้เฉพาะสาขา เพื่อจะได้มีชำนาญเฉพาะด้าน

3.4.4 อาจารย์ผู้สอนควรเป็นผู้ที่เน้นการให้ความรู้ในเนื้อหาวิชา หลักการแนวคิดและทฤษฎี ส่วนด้านประสบการณ์ควรจะเชิญวิทยากรที่ปฏิบัติงานจริงมาให้ความรู้ และทักษะในการทำงาน หรือควรรจ้างผู้ที่อยู่ในสาขาวิชาชีพมาสอนโดยสถาบันต้องให้ความรู้และพัฒนาทักษะในด้านการสอนหรือวิชาชีพครูก่อน

3.4.5 สถาบันควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาต่อการเข้าอบรม การสัมมนาและเปลี่ยนความรู้ ทั้งในและต่างประเทศ

3.4.6 ผู้สอนควรเน้นให้นักศึกษาเข้าใจถึงอาชีพการบริการและเน้นให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่ออาชีพการบริการ

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการเรียนรู้การสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ปรากฏว่า สภาพการเรียนรู้การสอนของโปรแกรมวิชา โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จากการศึกษาความเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสภาพของหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่า จะเน้นมากในเรื่องของการสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพงานบริการ และเน้นถึงการจัดกิจกรรมในภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมของสถาบันราชภัฏ เช่น ความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ความพร้อมของห้องปฏิบัติการวิชาชีพ ซึ่งการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพนั้นถือว่าสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวปีการศึกษา 2543 ที่กำหนดไว้ว่า เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถและเจตคติที่ดีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว (สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2543) และยังสอดคล้องกับรายงานการสัมมนาทางวิชาการของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอาจารย์ผู้สอนควรมีการสร้างทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่ออาชีพงานบริการให้กับนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพงานบริการต้องอาศัยผู้ที่มีจิตใจรักที่จะบริการ (Service Mind) มาให้บริการจึงจะเกิดความประทับใจ นอกจากนี้ยังตรงกับ สุมิตร คุณานุกร (2533 : 132) และอำนาจ จันทร์แป้น (2532 : 7) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในเรื่องของหลักสูตร สิ่งสำคัญที่สุดชั้นตอนหนึ่ง คือ การนำหลักสูตรไปใช้ และผู้ที่มีความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้มากที่สุดคือ ครูผู้สอน หลักสูตรจะไม่สัมฤทธิ์ผลถ้าปราศจากการสอนของครู ครูเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ และการสอนให้สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่จะชี้ชะตาของหลักสูตร ดังนั้นอาจารย์ในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสถาบัน ราชภัฏควรจะมีการศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตร ควรจะมีการประเมิน และพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของตลาดแรงงาน

1.2 ด้านสื่อประกอบการสอนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับสื่อประกอบการสอนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนที่สังกัดโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสถาบันราชภัฏนครราชสีมาทุกคน ไม่เคยมีพื้นฐานทางการสอนมาก่อน หรือการที่ไม่มีวุฒิทางครู จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้สื่อประกอบการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาดังกล่าว มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศวตนิต เสดณานนท์ , สมทรง อัสกุล และคณะ ของสำนักวิจัย สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งก็พบว่า ความต้องการอันดับแรกของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏ คือ ด้านการใช้สื่อประกอบการสอนที่เหมาะสมและทันสมัย นอกจากนี้ยังได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและแนวทางการพัฒนาสถาบันตามความคิดเห็นของอาจารย์สถาบันราชภัฏนครราชสีมา ก็พบว่า อาจารย์ต้องการให้สถาบันดำเนินการเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวกในด้านอุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นในการสอน เช่น เครื่องเสียง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วีดิทัศน์ ประจำทุกห้องเรียน จากข้อมูลของการศึกษาและข้อมูลจากการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ เบรื่อง กุมุท (2519) อริคสัน (1965) และวาสนา ขาวหา (2533 : 17) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนอย่างกระตือรือร้น ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และยังมีส่วนช่วยให้ผู้สอนดำเนินการสอนได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับอาจารย์ใหม่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับสื่อประกอบการสอน และการให้การสนับสนุนในการผลิตสื่อประกอบการสอน รวมไปถึงการสนับสนุนในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ควบคู่กับสื่อการสอนอีกด้วย

1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียน ในด้านต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุที่ว่า อาจารย์ประจำโปรแกรมวิทยายังมีประสบการณ์ไม่มาก โดยเฉลี่ยมีอายุการทำงานเพียง 3 - 4 ปี และเป็นอาจารย์ที่จบสาขาวิชาชีพอื่น ที่ไม่มีพื้นฐานทางการศึกษา จึงทำให้สภาพด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนยังอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าการวัดผลและประเมินผลการเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน ดังที่ สัจจ อูทรานนท์ (2529) อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537) และ บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนที่ดีจะช่วยให้ผู้สอนได้ทราบถึงประสิทธิภาพของสอน และทราบถึงความรู้ความสามารถของนักศึกษาทั้งก่อนการสอน ระหว่างการสอน และหลังการสอน เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และจากการวิจัยของเศวตนิต เสดณานนท์ สมทรง อัสกุลและคณะ (2539) ก็พบว่า ความต้องการของอาจารย์เกี่ยวกับการควบคุมการประเมินผลการเรียน ควรจะใช้มาตรฐานเหมือนกันสำหรับอาจารย์ในโปรแกรมวิชาเดียวกัน และให้โปรแกรมวิชาเป็นผู้ควบคุมการ

ประเมินและวัดผล นอกจากนี้แล้ว การเลือกรูปแบบหรือการกำหนดเกณฑ์ของเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินผลและวัดผลควรจะเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน และมีระดับที่เหมาะสมกับนักศึกษา ซึ่งอาจารย์จะต้องมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับการประเมินผล ดังนั้น สถาบันควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่อาจารย์ผู้สอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยอาจใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาตามที่อาจารย์ได้เสนอแนะไว้ เพื่อประสิทธิภาพของโปรแกรมวิชาและสถาบันต่อไป

1.4 ด้านการเตรียมการสอน จากผลการศึกษาปรากฏว่านักศึกษา มีการประเมินการเตรียมการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปฏิบัติมากในเกือบทุกด้าน ยกเว้นการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนที่อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ดังนั้นอาจารย์จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากขึ้น เพราะการเรียนการสอนแนวใหม่ในปัจจุบัน คือ การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนหรือการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของบราวและคณะ (2542 : 37-49) และ ดร.ณิ สติธยาศิกุล (2542 : 45-70) มีความเห็นสอดคล้องกัน ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพิจารณาถึงแนวทางและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อผู้สอนจะได้จัดการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน เพราะจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น ดังนั้นอาจารย์ที่สอนประจำโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้ให้มากขึ้น และควรศึกษาถึงรูปแบบการเรียนการสอนโดยให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลาง และจากผลการประเมินการเตรียมการสอนของอาจารย์ ซึ่งอยู่ในระดับปฏิบัติมากถือเป็นข้อดีของผู้สอนในโปรแกรมวิชาที่ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมการสอนนี้ เพราะการเตรียมการสอนถือเป็นความพร้อมในขั้นพื้นฐาน ที่ทำให้การสอนมีคุณภาพ ดังที่ สุพิน บุญชูวงศ์ (2538) ได้กล่าวไว้

1.5 ด้านการดำเนินการสอนและวิธีสอน จากผลการศึกษา ปรากฏว่า นักศึกษา มีการประเมินการดำเนินการสอนและวิธีสอนของอาจารย์ อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ถึงแม้ว่าอาจารย์ที่สอนในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์สอนน้อยหรือไม่มี และจบการศึกษาในสาขาอื่น ๆ ไม่มีพื้นทางการศึกษาหรือการสอนมาก่อน ตามที่ อุทุมพร ทองอุไทย (2523) ที่กล่าวว่า วิธีสอนที่มีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย การจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอน การจัดห้องเรียน การเตรียมความรู้ให้ตำราประกอบการเรียน มีทักษะในการสอนแบบต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหาเวลา มีการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่ายทำให้ผู้เรียนพัฒนาการด้านความคิด ดังนั้น อาจารย์ของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงควรรหาแนวทางในการพัฒนาการสอนของ

ตนให้เหมาะสมกับผู้เรียนให้มากขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และควรเพิ่มวิธีการสอนโดยให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเองจากคอมพิวเตอร์ (อินเทอร์เน็ต) เพื่อให้เหมาะสมและทันสมัยกับสภาพในปัจจุบัน จากที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (อ้างใน นารีย์ วงศ์ไผ่, 2541 : 9) ได้กล่าวไว้ การเรียนรู้ที่เกิดจากตัวผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหรือลงมือปฏิบัติเองจะเกิดความคงทนได้ถึง 75 % เมื่อเทียบการเรียนรู้โดยการบรรยายจะเกิดความคงทนเพียง 5 % เท่านั้นซึ่งการวิธีการสอนจากการศึกษาที่ได้นั้นอาจารย์โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยังใช้การบรรยายให้กับนักศึกษาในระดับมาก จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนนี้ต่อไปเพื่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนและเพื่อประโยชน์แก่นักศึกษา

1.6 ด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ผู้สอน จากผลการศึกษาปรากฏว่า นักศึกษามีการ ประเมินในด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์อยู่ในระดับปฏิบัติมาก ถือว่าเป็นสิ่งดีเนื่องจากอาจารย์จะเป็นแม่แบบที่ดีให้กับนักศึกษา และการมีบุคลิกดีนั้นจะช่วยให้ นักศึกษาเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้สอน ทำให้มีผลตามมาคือ การตั้งใจและเชื่อฟังในการสอนของอาจารย์ ดังนั้นอาจารย์ของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงควรรักษาความดีนี้ไว้ พร้อมกับการพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง จากคำกล่าวของ อุทุมพร ทองอุไทย ว่า อาจารย์ที่ดีต้องมีลักษณะ คือ ลักษณะท่าทาง ความจริงใจ ความสนใจต่อผู้เรียนให้ความเป็นกันเอง เป็นผู้นำและเป็นผู้มีความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างแท้จริง และทันสมัยอยู่เสมอ เป็นสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติตามได้ และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมของครูในยุคปัจจุบัน ก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องตระหนักและปรับตนเองให้เข้ากับยุคข่าวสารและเทคโนโลยีเหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ตามที่ มังกร ทองสุชาติ (2520) สมสุข ธีระพิจิตร (อ้างใน คณะครุศาสตร์และคณะกรรมการวิชาการ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา , 2543) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทสำคัญของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาต้องประกอบด้วย บทบาทในการถ่ายทอด ประสิทธิภาพประสาทวิชาความรู้ เสาะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ร่วมทำงานและศึกษาไปพร้อม ๆ กับผู้เรียน เป็นผู้นำในการศึกษา ทำการทดสอบและประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และทำบทบาทในการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนให้กับผู้เรียน

1.7 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษาตามความเห็นของอาจารย์และนักศึกษา จากผลการศึกษาด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ในทัศนะของอาจารย์และทัศนะของนักศึกษา พบว่าอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากอาจารย์ของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอาจารย์ที่อายุน้อย เจลี่ยประมาณ

25-30 ปีเท่านั้น ดังนั้นจึงมีความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาในวัยนี้มาก ทำให้สามารถพูดคุยหรือสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองกับนักศึกษาได้ง่ายขึ้น และในส่วนของนักศึกษาเองก็กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์และกล้าพูดคุยซักถามอาจารย์ได้ทั้งเรื่องการเรียนรู้และเรื่องอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ถือเป็นสิ่งดีที่อาจารย์โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะรักษาสภาพให้อยู่ในระดับมากต่อไป พร้อมกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน ถือเป็นจิตวิทยาของการเรียนการสอนที่ดีที่จะเอื้ออำนวยต่อบรรยากาศในการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

2. สภาพปัญหาการเรียนการสอนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาการเรียนการสอนของโปรแกรมอยู่ในระดับเฉลี่ยปานกลาง และยังเห็นสอดคล้องกันอีกว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ปัญหาด้านงบประมาณและปัญหาในด้านแหล่งวิชาการในการสนับสนุนจากทางสถาบัน ปัจจุบันนี้ทางโปรแกรมวิชาได้พยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการจัดทำศูนย์ข้อมูลทางการท่องเที่ยวขึ้นมาในสถาบันและจัดทำห้องสมุดของสาขาวิชา พร้อมกับจัดหาหนังสือ ตำรา และวารสารต่าง ๆ มาให้นักศึกษาได้อ่านและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในด้านแหล่งวิชาการ แต่ปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนจากทางสถาบันซึ่งโปรแกรมวิชาจะได้รับงบประมาณผ่านทางคณะวิชา โดยทางสถาบันได้มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมให้กับทุกโปรแกรมวิชาอย่างเท่าเทียมกัน แต่ก็ได้จำนวนไม่มาก เนื่องจากสถาบันก็ได้รับงบประมาณมาจากรัฐบาลไม่มากนัก เมื่อเทียบกับงบประมาณที่รัฐให้กับมหาวิทยาลัยถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่างกันมาก ดังนั้นในการพัฒนาโปรแกรมวิชาของสถาบันราชภัฏจึงต้องอาศัยเวลาค่อยเป็นค่อยไป และต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยอาจารย์ที่สังกัดในโปรแกรมวิชาควรร่วมกันพัฒนาและบริหารโปรแกรมวิชาให้ดีที่สุด

ส่วนปัญหาที่พบในระดับน้อยที่สุด คือ เรื่องของห้องเรียน ทั้งนี้เนื่องจากระหว่างปี 2540-2544 สถาบันราชภัฏนครราชสีมาได้สร้างอาคารเรียนให้กับนักศึกษาขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งอาคารปฏิบัติการ 8 ชั้น ของคณะวิทยาการจัดการที่สร้างขึ้นมานี้เป็นประโยชน์กับโปรแกรมวิชามาก นั่นคือทางโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ห้องปฏิบัติการโรงแรมที่ทันสมัยและค่อนข้างสมบูรณ์มาก เพียงพอและเหมาะสำหรับการฝึกปฏิบัติในรายวิชาทางแขนงธุรกิจการโรงแรม

3. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่ได้จากข้อเสนอแนะของประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม คือ อาจารย์

นักศึกษา ผู้บริหารสถาบัน และผู้ประกอบการธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลที่ได้มีความสอดคล้องกันเป็นอย่างดี สามารถสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ การพัฒนาที่องค์ประกอบของการเรียนการสอน และองค์ประกอบของโปรแกรมวิชา นั่นคือ หลักสูตร นักศึกษาและบัณฑิต กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมของนักศึกษาของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกันกับแนวทางที่เสนอไว้ใน การสัมมนาวิสัยทัศน์พัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2539) ดังที่เสนอไว้ในปัญหาการเรียนการสอนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย และที่สำคัญ ถึงแม้จะมีแนวทางต่างๆ ที่เสนอไว้แล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะร่วมกันปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เมื่อทราบถึงผลการศึกษาว่า อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในสถาบันราชภัฏเห็นว่าสภาพการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก และได้ทราบถึงปัญหาของโปรแกรมวิชา รวมทั้งทราบถึงข้อเสนอแนะและแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งจากทัศนะของอาจารย์ นักศึกษา ผู้บริหารสถาบันราชภัฏ และผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งบุคคลทั้ง 4 กลุ่ม ถือได้ว่าเป็นผู้มีบทบาทต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการสอน ดังนั้นสถาบันราชภัฏควรจะมีการวางแผนดำเนินการเพื่อพัฒนาโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อไป โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาฉบับนี้และข้อมูลจากการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนสภาพการเรียนการสอนในด้านบุคลิกลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้านการเตรียมการสอน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่อยู่ในระดับปฏิบัติมากนั้น ผู้เกี่ยวข้องคืออาจารย์โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ควรจะพยายามรักษาและพัฒนาให้ดีขึ้น และพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

2. จากข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการพัฒนาด้านหลักสูตร ด้านสื่อประกอบการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนที่อยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง และอาจารย์ก็ได้เสนอวิธีการที่ต้องการให้สถาบันกระทำเพื่อการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านสื่อประกอบการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา หรือการจัดหาทุนในการศึกษาต่อของอาจารย์ หรือการศึกษาดูงานเพื่อให้เกิดวิสัยทัศน์แก่อาจารย์

และพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ความชำนาญมากขึ้น ทั้งด้านวิชาความรู้เฉพาะสาขาและความรู้ ทัวไปเกี่ยวกับเป็นครูหรือการสอน เพราะปัจจุบันอาจารย์ทั้งหมดไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการสอนมาก่อน และเป็นอาจารย์ที่จบการศึกษาใหม่ มาปฏิบัติงานไม่นาน ดังนั้นจึงมีความต้องการที่จะให้ทางสถาบันตระหนักและให้ความสำคัญ พร้อมทั้งวางแผนในการพัฒนาโปรแกรมวิชาต่อไป

3. จากข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถาบันราชภัฏนครราชสีมา จะพบว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวอยู่ในภาพรวมและกว้าง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถาบันเป็นกลุ่มบุคคลที่มองการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาในภาพรวมและเป็นบุคคลสำคัญในการชี้แนะ ตัดสิน และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งอาจสังเกตได้จากนโยบายในการบริหารงานในรูปแบบของโปรแกรมวิชา ที่เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเอง ภายใต้ข้อจำกัดหลาย ๆ ด้าน และการเปิดโอกาสให้โปรแกรมวิชาจัดการเรียนการสอนได้ตามที่เห็นเหมาะสม ดังนั้นเมื่อทราบถึงข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสถาบันแล้ว อาจารย์ที่มีหน้าที่โดยตรงกับการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชา ควรนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายสถาบันและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

4. จากข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการธุรกิจทางการท่องเที่ยว ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ประเมินและวิเคราะห์การเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสถาบันราชภัฏจากการใช้บัณฑิตที่จบไปทำงานหรือจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เข้าไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ และยังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนที่สำคัญ นั่นคือ ผู้ประกอบการเหล่านี้จะเข้าใจธรรมชาติของงานวิชาชีพจากประสบการณ์ที่เป็นจริงในการทำธุรกิจ ดังนั้นสถาบันในฐานะที่เป็นผู้ผลิตบุคลากรให้แก่ตลาดแรงงานก็ควรที่จะศึกษาวิจัยและผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด เพราะถ้านักศึกษาที่ผลิตออกมาแล้วไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน นักศึกษาไม่มีงานทำก็ไม่ถือการจัดการเรียนการสอนนั้นประสบความสำเร็จ นอกจากนี้แล้วการผลิตบัณฑิตของสถาบันราชภัฏซึ่งมีปฏิธานว่าเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นสถาบันราชภัฏควรจะอาศัยความร่วมมือและการประสานงานในการจัดการเรียนการสอนกับ ผู้ประกอบการในท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนายิ่งขึ้น

5. สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในทัศนะของผู้ศึกษา

5.1 ด้านหลักสูตร

5.1.1 สภาพปัญหา

- 1) ไม่ชัดเจน
- 2) ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ที่นำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์

5.1.2 วิธีการแก้ไข

- 1) แยกหลักสูตรให้ชัดเจนและให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนแขนงใดแขนงหนึ่งเพื่อความชำนาญในวิชาชีพ โดยอาศัยความพร้อมด้านอาจารย์ผู้สอน
- 2) ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน โดยโปรแกรมวิชาควรมีการศึกษาถึงความต้องการของตลาดแรงงานทั้งของประเทศไทยและของจังหวัดนครราชสีมา เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือกับผู้ประกอบการในพื้นที่เพื่อให้บัณฑิตที่จบออกมาได้ทำงานในท้องถิ่นของตนเองและเป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต
- 3) ให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาด้านภาษาได้เอง โดยสถาบันควรเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรหรืออาจารย์ผู้สอนให้กับนักศึกษา เนื่องจากปัจจุบันนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้เพียง 2 ภาษาเท่านั้น คือ ภาษาญี่ปุ่นและภาษาฝรั่งเศส

5.1.3 กิจกรรม

- 1) อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาควรเข้าร่วมในการปรับหรือพัฒนาหลักสูตรอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสถาบันราชภัฏ
- 2) ควรมีการทำการศึกษารวบรวมข้อมูลความต้องการแรงงานในท้องถิ่นเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตร
- 3) สถาบันควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแก่อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการสัมมนา

5.2 ด้านนักศึกษา

5.2.1 สภาพปัญหา

- 1) เจตคติไม่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพในสายงานการบริการ หรืออาชีพในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 2) ความพร้อมของนักศึกษาด้านการเงิน เนื่องจากการเรียนการสอนในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติในหลายวิชาที่เรียน ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องมีค่าใช้จ่ายในการฝึกปฏิบัตินั้น ๆ เช่น การออกเดินทางท่องเที่ยวเพื่อฝึกประสบการณ์การเป็นมัคคุเทศก์ การเดินป่า การวางแผนการจัดรายการท่องเที่ยว และการศึกษาดูงานโรงแรมหรือการมีประสบการณ์ในการรับประทานอาหารแบบสากล
- 3) ขาดความสามารถด้านภาษา

5.2.2 วิธีการแก้ไข

- 1) มีการจัดแนะแนวการศึกษาต่อในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ให้กับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาและความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพการบริการหรืออาชีพในสายงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- 2) ทำความเข้าใจกับนักศึกษาที่เลือกเรียนในโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนและค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นทั้งนักศึกษาที่เข้ามาโดยการเป็นนักศึกษาโควต้าหรือที่สอบเข้ามาได้ตั้งแต่เริ่มแรก แต่จะไม่ใช้เป็นเกณฑ์การตัดสินหรือเป็นการตัดโอกาสผู้ที่ไม่มีความพร้อม แต่เป็นการสร้างความเข้าใจ
- 3) สร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถด้านภาษา และพยายามนำรายวิชาที่เกี่ยวกับภาษามาให้นักศึกษาได้เรียนมากขึ้น พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจการเรียนภาษาทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเลือก เนื่องจากสายงานด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นมาก

5.2.3 กิจกรรม

- 1) จัดแนะแนวการเรียนในโปรแกรมวิชาในสถาบัน และเชิญนักศึกษาจากโรงเรียนต่างๆ ที่สนใจมาเข้าร่วม
- 2) กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกนักศึกษา โดยเฉพาะเกณฑ์วัดความสามารถด้านภาษา

3) ปฐมนิเทศนักศึกษาปีที่ 1 เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโปรแกรมวิชาการเรียนการสอนในโปรแกรมวิชาและความเข้าใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

5.3 ด้านอาจารย์ผู้สอน

5.3.1 สภาพปัญหา

- 1) ขาดความชำนาญในสาขาวิชา
- 2) ขาดแคลนอาจารย์และวิทยากรผู้มีประสบการณ์
- 3) ขาดประสบการณ์
- 4) ภาระงานสอนและงานสถาบันมากเกินไป
- 5) ขาดความชำนาญและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การดำเนินการสอนหรือวิธีการสอน ด้านสื่อประกอบการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน

6) ค่าตอบแทนต่ำ ไม่มีแรงจูงใจในการเป็นอาจารย์

5.3.2 วิธีการแก้ไข

- 1) จัดสรรโควตาการศึกษาต่อให้กับอาจารย์ในระดับปริญญาโท - เอก
- 2) การสนับสนุนให้อาจารย์ได้ศึกษาดูงาน และเข้าอบรมระยะสั้นทั้งในและต่างประเทศ
- 3) ประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการในการเรียนการสอนในโปรแกรมวิชา คือ การเชิญมาเป็นวิทยากร การขออนุญาตศึกษาดูงาน หรือการเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์ให้แก่อาจารย์และนักศึกษา
- 4) ปรับปรุงระเบียบราชการด้านค่าตอบแทนวิทยากรและการเบิกจ่ายเพื่อความเหมาะสม
- 5) ลดภาระงานของอาจารย์ให้น้อยลง เพื่อให้อาจารย์ได้มีเวลาในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัย เป็นการสร้างศักยภาพของอาจารย์และสถาบัน
- 6) ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่อาจารย์ในโปรแกรมวิชา
- 7) มีโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชา กับสถาบันต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

5.3.3 กิจกรรม

- 1) เพิ่มศักยภาพของอาจารย์
- 2) จัดการอบรม สัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจแก่อาจารย์
เกี่ยวกับการเรียนการสอน
- 3) ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยค่าตอบแทน
- 4) หาสถาบันทั้งในและต่างประเทศในการจัดทำโครงการ
แลกเปลี่ยน
- 5) จัดงบประมาณสนับสนุนการศึกษาต่อ การเข้าอบรม
และการศึกษาดูงาน

5.4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

5.4.1 สภาพปัญหา

- 1) มีการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น
- 2) สื่อประกอบการสอน
- 3) ขาดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน

5.4.2 วิธีการแก้ไข

- 1) ปรับปรุงและพัฒนาห้องฝึกประสบการณ์ที่มีอยู่ให้ทันสมัย เหมาะสมและจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
- 2) ใช้แหล่งวิทยากรที่มีอยู่ในสถาบัน คือ ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว หรือห้องปฏิบัติการบาร์และเครื่องดื่ม ห้องปฏิบัติการด้านการโรงแรมให้คุ่มค่า พร้อมทั้งสร้างระบบของการฝึกประสบการณ์ให้เหมือนกับสภาพจริงมากที่สุด หรือการจำลองบริษัทขึ้นมาและให้ปฏิบัติงานจริง เช่น บริษัททัวร์จำลอง
- 3) ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนสถาบันควรมีงบประมาณที่เหมาะสม และอาศัยงบประมาณหนึ่งจากนักศึกษาตามที่ได้ทำความเข้าใจไว้ล่วงหน้าแล้ว
- 4) สถานวิทยบริการควรจัดหาตำรา เอกสาร วารสาร หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนมาให้มีจำนวนเหมาะสมกับนักศึกษาและทันสมัยมากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
- 5) สถาบันควรให้ความรู้ด้านสื่อประกอบการสอนแก่อาจารย์

5.4.3 กิจกรรม

- 1) ศึกษาดูงานห้องปฏิบัติการในสถาบันอื่น ๆ
- 2) วางแนวทางการฝึกปฏิบัติให้แก่นักศึกษาโดยให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถาบัน
- 3) จัดหางบประมาณสนับสนุนมากขึ้น
- 4) สถานวิทยบริการจัดหาหนังสือมากขึ้น และทันสมัย
- 5)อบรมให้ความรู้ด้านสื่อประกอบการสอน
- 6) จัดหาบุคลากรในการบริการอาจารย์ในการผลิตสื่อการสอนของคนวิชา และของสถาบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. การศึกษาค้างนี้มุ่งศึกษาและเสนอข้อมูลเฉพาะสภาพและปัญหาปัจจุบันของการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสถาบันราชภัฏนครราชสีมาเท่านั้น และยังจำกัดตัวแปรในการศึกษาให้มีเพียง 7 ตัวเท่านั้น คือ หลักสูตร สื่อประกอบการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน บุคลิกลักษณะของอาจารย์ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา ดังนั้นในการศึกษาค้างต่อไปควรมีตัวแปรในการศึกษาเพื่อวัดประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้ละเอียดมากขึ้น เช่น ด้านวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ของผู้สอน
2. ควรมีการศึกษาในขอบเขตของพื้นที่ ๆ กว้างขึ้น เช่น การศึกษาการเรียนการสอนของโปรแกรมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของสหสถาบันราชภัฏอีสานใต้ เพื่อการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างสถาบันราชภัฏหรือสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อในการนำผลที่ได้มาพัฒนาการเรียนการสอน
3. การใช้กลุ่มประชากรมากขึ้น เช่น กลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาภาค กศ.บป. (เสาร์ – อาทิตย์) เพื่อทราบถึงสภาพที่แท้จริงของการเรียนการสอนของโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้หลากหลาย